

Motion till riksdagen 2025/26:2843

av **Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)**

Situationen för blåljuspersonal

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra så att all blåljuspersonal ska kunna varnas för adresser där potentiellt farliga personer vistas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en ändring av hanteringen av poliser som använt sina tjänstevapen för att oskadliggöra ett hot, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Potentiellt farliga uttryckningar

Tyvärr läser vi allt oftare om attacker mot blåljuspersonal, bland dem ambulanspersonal och brandmän, vilket bland annat inneburit ett behov av poliseskort. Faktum är dock att Riksföreningen för ambulanssjuksköterskor (RAS) redan 2014 krävde bättre upplysningar när de skickas ut till farliga adresser för att hämta patienter. Fortfarande har dock ingenting hänt, trots att dessa vardagshjältar gör sitt yttersta för att rädda människoliv, ofta under tidspress eller svåra förhållanden.

Vad är det då för verklighet som dessa ibland tvingas att leva i när de pliktskyldigt åker på ett larm till ett område som de redan tidigare hade kunnat bli varnade för? I tidningen

Vårdfokus kunde vi redan 2014 läsa om ambulanspersonal som blivit jagade av knivbeväpnade personer, som utsatts för våld i tunnelbanan och om lägenheter där det vid ankomst finns personer som är drogpåverkade eller svårt psykiskt sjuka.

Särskilt i vissa områden känner blåljuspersonalen sedan många år en enorm frustration då de är otroligt utsatta. I Vårdfokus berättar en medarbetare på ambulansen i Karlskrona om hur de inte vet om det finns vapen, yxor, knivar, farliga hundar eller galningar dit man kommer, och att hon personligen besökt mördare och sådana som angripit ambulanspersonal med kniv tidigare. Trots denna vetskap har hon inte fått någon varning på förhand.

I valfri tidning återkommer konsekvent nya påminnelser om omfattande stenkastning mot ambulanser, och det finns till och med exempel på hur de blivit beskjutna. Situationen har samtidigt successivt blivit värre under åren som gått. I slutet av november 2021 rapporterade SVT om ambulanspersonal som vittnade om det ökade samhällsvåldet och deras allt tuffare arbetsmiljö. Den avvikelse rapport om hot och våld som SVT begärt ut bekräftar den oroväckande bilden, då det framgår att det i genomsnitt görs drygt en anmälan i veckan där ambulanspersonal utsätts för hot eller våld vid utryckning (i Region Stockholm).

Även om det idag finns säkerhetsrutiner för hur ambulanspersonal ska agera vid potentiellt allvarliga och våldsamma händelser saknas efterfrågade verktyg idag. Detta trots att en situation snabbt och utan förvarning kan ändras och trots att det inte alltid är så att blåljuspersonalen kunnat få understöd från polis inför eller under en utryckning. Att ingenting gjorts trots ett uppenbart behov kan i värsta fall resultera i fullkomligt onödiga dödsfall. Mot bakgrund av detta bör all blåljuspersonal kunna bli varnade för adresser där potentiellt farliga personer vistas.

Ändrat förhållningssätt gentemot poliser i nödvärn

Den 22 oktober 2015 gick en 21-årig gärningsman till attack mot två anställda och tre elever i en skola i Trollhättan. Det var ett planerat dåd där mördaren också väntat sig att bli skjuten.

Ett av offren dog på plats och två avled av sina skador på sjukhus. Polisen, som kom till platsen redan fem minuter efter att de blivit larmade, blev också attackerade av gärningsmannen innan de lyckades oskadliggöra honom med sina tjänstevapen. För att förekomma brott har polisen rätt att använda sina vapen, men följderna blev ändå att det inleddes en förundersökning mot poliserna om tjänstefel, vilket de senare friades från.

Just detta är en historia som tydligt visar hur orimligt det är att det rutinmässigt registreras som eventuellt tjänstefel av poliser när det gäller skjutningar. Svensk polis använder sällan sina pistoler, och när så sker brukar det precis som i detta fall handla om nödvärn. Om det tyvärr går så långt att gärningsmannen skadas, eller än värre dödas, blir inte berörda polisens situation lättare eftersom de kan tvingas till sjukskrivning eller terapi på grund av efterföljande trauma. Att då samtidigt per automatik få en förundersökning om tjänstefel gör inte situationen för dem lättare.

Regeringen bör se över hanteringen av poliser som använt sina tjänstevapen i nödvärn eller på annat sätt för att oskadliggöra ett hot, så att de inte utan skäl misstänkliggörs för tjänstefel.

Markus Wiechel (SD)

Alexander Christiansson (SD)